22/02/2023

Προσφορά για την ανάπλαση της ιστορικής Ι.Μ. Κούμπαρη

/ Ιερές Μονές

Έπειτα από πρόσφατη επίσκεψη του στην Ιερά Μονή Παναγίας Ελεούσας Κούμπαρη Παλαιοπαναγιάς ο Περιφερειακός Σύμβουλος Λακωνίας κ. Ηλίας Κανελλάκης, ήλθε σε επικοινωνία με τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Μονεμβασίας και Σπάρτης κ. Ευστάθιο και αντιλαμβανόμενος τις ανάγκες της Ιεράς Μονής, εξέφρασε την πρόθεσή του, να προσφέρει δωρεάν χωματουργικά μηχανήματα για την βελτίωση της πρόσβασης σε αυτόν τον ιερό και ιστορικό χώρο.

Η **Ιερά Μονή «Θεομήτορος Ελεούσης»**, καθιερωμένη στην Κοίμηση της Θεοτόκου, γνωστή ως **Μοναστήρι του Κούμπαρη**, βρίσκεται **14 χιλιόμετρα έξω από την Σπάρτη**

. Είναι κτισμένη στους πρόποδες του Ταϋγέτου, στην πλευρά ενός κατάφυτου λόφου νοτιοδυτικά του χωριού Παλαιοπαναγιά.

Ο προσκυνητής που επιθυμεί να επισκεφθεί την Μονή, μπορεί είτε να περπατήσει τον **40λεπτο χωματόδρομο** που την συνδέει με το χωριό, είτε να καλύψει με το αυτοκίνητο την ίδια διαδρομή.

Ο Σεβασμιώτατος ευχαρίστησε και συνεχάρη τον κ. **Κανελλάκη** για την σκέψη του ευχόμενος προς αυτόν την κατ’ άμφω σωματική και πνευματική υγεία του.

Τον κ. Κανελλάκη συνόδευσε ο κ. **Γεώργιος Βαμβαλής** από τον οποίο και προέρχεται το φωτογραφικό υλικό.

Ιερά Μονή Παναγίας Ελεούσας Κούμπαρη Παλαιοπαναγιάς

Ο ακριβής χρόνος ίδρυσης της **Μονής** παραμένει άδηλος, ενώ έχουν διατυπωθεί απόψεις για προχριστιανική χρήση του χώρου αυτού -χωρίς βεβαίως ανασκαφική επιβεβαίωση- καθώς και για ενδεχόμενη ύπαρξη παλαιότερου ιερού ναού. Σύμφωνα πάντως με πληροφορίες που μας παρέχουν οι ιστορικές πηγές, η χρονική αφετηρία της Μονής θα πρέπει συμβατικά να τοποθετηθεί στα μέσα του 13ου αιώνα, αφού για πρώτη φορά την συναντούμε ως *«Μονή της Υπεραγίας Θεοτόκου Ελεούσης»* στο γνωστό χρυσόβουλο του **Ανδρονίκου Β΄ Παλαιολόγου** (1292-1293).

Από εκείνη την Μονή των βυζαντινών χρόνων, σήμερα σώζονται μόνο κάποια μαρμάρινα σπαράγματα, εντοιχισμένα στην τοιχοποιία της εκκλησίας, του κωδωνοστασίου και του οχυρωματικού τείχους. Άξιο προσοχής είναι επίσης και ένα κιονόκρανο, πιθανότατα από τους κίονες του βυζαντινού ναού. Οι υπάρχουσες ενδείξεις αλλά και η ιστορία της ευρύτερης περιοχής συνηγορούν στο ότι, η βυζαντινή μονή κατά την πρώτη περίοδο της Τουρκοκρατίας περιήλθε σε παρακμή, εγκαταλείφθηκε και σιγά σιγά ερημώθηκε.

Το 1602 ανοικοδομήθηκε το μοναστηριακό συγκρότημα που βλέπουμε σήμερα. Από την γραπτή κτιτορική επιγραφή που βρίσκεται πάνω από την βόρεια είσοδο της εκκλησίας, πληροφορούμαστε πως, ο «…Ο ΘΕΙΟΣ ΚΑΙ ΠΑΝΣΕΠΤΟΣ ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΜΗΤΟΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΟΝΟΜΑΖΟΜΕΝΗΣ ΕΛΕΟΥΣΑ ΚΟΎΜΠΑΡΗ, ΑΝΗΓΕΡΘΕΙ ΚΑΙ ΑΝΙΣΤΟΡΗΘΕΙ ΤΟ 1602…».

Η μελέτη της

επιγραφής μας φανερώνει, αφ’ ενός το έτος επανίδρυσης της Μονής, αφ’ ετέρου μας πληροφορεί πως αυτή παραμένει αφιερωμένη στην **Παναγία Ελεούσα**. Εδώ, για πρώτη φορά συναντάται και ο προσδιορισμός «Κούμπαρη». Για την επωνυμία αυτή, που η προέλευσή της θα πρέπει να αναζητηθεί ανάμεσα στο τέλος του 13ου και τις αρχές του 17ου αιώνα, έχουν γραφτεί διάφορες υποθέσεις.

Πιθανότερη φαίνεται εκείνη που υποστηρίζει, ότι σχετίζεται με το όνομα του ανθρώπου που δαπάνησε και έπραξε πολλά για την “εκ βάθρων” ανέγερση και αναβίωσή της. Επίσης το όνομα της Μονής με την παραλλαγή **«Κούμαρη»**, απαντάται σε αφιερωματική εγχάρακτη επιγραφή ενός Αγίου Ποτηρίου του 1624,

αποθησαυρισμένο σήμερα στο σκευοφυλάκιο της Ιεράς Μονής Ζερμπίτσης.

Το κτηριακό συγκρότημα της Μονής, παρουσιάζει έντονο φρουριακό χαρακτήρα και αναπτύσσεται σε βαθμίδες, λόγω της εδαφικής κλίσης. Σήμερα σώζονται σε πλήρη μορφή το καθολικό (εκκλησία της Μονής), τα κελιά της ανατολικής πτέρυγας, το οχυρωματικό τείχος και η πύλη με την καμάρα της εισόδου.

Κατά μία λογοτεχνική περιγραφή, *«Μερικά από τα άλλα κελιά, μονόροφα, διόροφα, με τις τοξοτές πόρτες και τα παράθυρά τους, είναι ίσως βυζαντινής εποχής, όπως δείχνει το γερό χτίσιμο, η καλοπελεκημένη πέτρα και ο ασβέστης, όμοια όλα στο χτίσιμο με το παλαιότερο τείχος. Φαγωμένα αγκωνάρια, χέρια από γκρίζους τοίχους που υψώνονται ικετευτικά στον Ύψιστο, παράθυρα τοξοτά σε δίπατα κελιά, ένας φούρνος με μισοκλεισμένα χείλη... καμάρες όλο υγρασία, τα κελλάρια των μοναχών, η στέρνα στο στόμα του μικρού βράχου, όλα σιωπαίνουν... αιώνες τώρα».*

Το καθολικό είναι μονόκλιτος θολοσκεπής ναός σε ρυθμό βασιλικής, με διαστάσεις αναλογικές στην κλίμακα του περιβάλλοντος χώρου. Έχει δύο θύρες εισόδου, και στο μέσον της δυτικής πλευράς του υψώνεται τετράγωνο μονόλοβο κωδωνοστάσιο.

Το εσωτερικό του ναού είναι πλούσια κοσμημένο με τοιχογραφίες του 17ου αιώνα, που παρουσιάζουν τα χαρακτηριστικά της λεγόμενης **«Κρητικής Σχολής»,** σε μία πιο απλοποιημένη της μορφή. Αποδίδονται στους Ναυπλιώτες αδελφούς Δημήτριο και **Γεώργιο Μόσχο.** Μάλιστα, για τους ειδικούς ερευνητές, ο συγκεκριμένος αγιογραφικός διάκοσμος αποτελεί το πρώτο χρονικά έργο τους. Οι αγιογραφίες, όσες διασώθηκαν από την φθορά του χρόνου, αλλά και από αδιάκριτες ανθρώπινες επεμβάσεις, ιστορούνται σε οριοθετημένους πίνακες και επάλληλες σειρές.